

Lise Ö?rencilerinin Demokratik Tutumlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Lise Ö?rencilerinin Demokratik Tutumlar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25418>

Özet

Lise Ö?rencilerinin Demokratik Tutumlar? Ölçe?i, 1998 y?l?nda A. Y?lmaz taraf?ndan yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilm? bir psikolojik ölçek arac?d?r. Bu ölçe?in temel amac?, lise düzeyindeki ö?rencilerin sergiledi?i demokratik davran?? ve prensiplere yönelik tutumlar?n? ölçmektir. Ölçek geli?tirme çal??mas?, ö?rencilerin **benlik tasar?mlar?** ve **kendini açma davran??lar?** ile demokratik tutumlar? aras?ndaki ili?kileri inceleyen kapsaml? bir ara?t?rman?n parças? olarak gerçe?letirilmi?tir. Ölçek, özellikle Türkiye ba?lam?nda gençlerin demokratik de?erlere adaptasyon düzeylerini belirlemek için tasarlanm??t?r.

Ölçek, Y?lmaz'ın yüksek lisans tezi çal??mas?nda kullan?lm?? olup, e?itim psikolojisi ve sosyal psikoloji alanlar?nda gençlerin siyasal ve sosyal tutumlar?n? anlamland?rmaya yönelik önemli bir ba?lang?ç noktas? sunmaktadır. Ölçe?in geli?tirme süreci, hedef kitlenin bili?sel ve duygusal geli?im düzeyine uygun maddelerin olu?turulmas?n? içermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Demokratik Tutum, Lise Ö?rencileri, Benlik Tasar?m?, Kendini Açma, Tutum Ölçe?i, Geli?tirme, E?itim Psikolojisi

Yazarlar

A. Y?lmaz

Amaç

Ölçe?in birincil amac?, lise ça??ndaki gençlerin demokrasiye, insan haklar?na, ho?görüye ve kat?l?mc?l??a yönelik tutumlar?n? nicel olarak saptamakt?r. Ölçek, ö?rencilerin demokratik de?erleri ne ölçüde içselle?tirdiklerini ve bu de?erlere ne kadar olumlu yakla?t?klar?n? belirlemeye odaklanm??t?r. Bu standardizasyon çabas?, e?itim kurumlar?n?n demokratik e?itim süreçlerinin etkinli?ini de?erlendirmesi için bir zemin sa?lam??t?r.

?kincil olarak, bu ölçek, Y?lmaz'ın (1998) tez çal??mas?nda kilit bir araç olarak kullan?lm??; ö?rencilerin ki?isel geli?im de?i?kenleri (benlik tasar?m?) ile sosyal tutumlar? (demokratik tutum) aras?ndaki korelasyonel ili?kileri ara?t?rmay? amaçlam??t?r. Bu sayede, ö?rencilerin demokratik tutumlar?n?n geli?iminde rol oynayan psikososyal faktörlerin anla??lmas?na katkıda bulunulmu?tur.

Yap?

Ölçe?in ölçtü?ü temel psikolojik yap?, **Demokratik Tutumdur**. Demokratik tutum, genellikle ?u alt

boyutlar? içerebilen çok boyutlu bir yap? olarak ele al?n?r:

Ho?görü ve Farklılık'lara Sayg?

Katılımcılık E?ilimi

Ele?tirel Düşünme ve Sorgulama

Hukukun Üstünlü?üne ?nanma

E?itlikçi Yaklaşım

Ölçe?in maddeleri, ö?rencilerin bu temel demokratik prensiplere verdikleri tepkileri ve bu prensipleri günlük ya?amlar?nda ne ölçüde kabul ettiklerini ortaya ç?karmak üzere tasarlanm??t?r. Ölçek, ö?rencilerin sadece bilgi düzeyini de?il, aynı zamanda duygusal ve davran??sal e?ilimlerini de ölçmeyi hedeflemiştir.

Geçerlik

Kaynak referansta ölçe?in geçerlik bilgileri (kapsam, yap? veya ölçüt geçerli?)i açıkça belirtilmemiştir. Ancak, bir yüksek lisans tezi kapsamında geli?tirilen bir ölçek oldu?u göz önüne al?nd??nda, geçerlik çal??malar?n?n (muhtemelen uzman görüşü ve yap? geçerli?i için **faktör analizi**) yapıld?? varsayılmaktadır. Ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen **demokratik tutum** yap?s?n? temsil edip etmedi?i, tezin metodoloji bölümünde detaylı olarak açıklanm??t?r.

Ölçe?in yap? geçerli?inin, benlik tasarım ve kendini açma gibi di?er psikolojik yapılarla beklenen teorik ilişkileri üzerinden de dolaylı olarak desteklenmesi muhtemeldir. Kesin geçerlik katsayılar? için orijinal yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizine (iç tutarlılık, test-tekrar test veya e?de?er formlar) dair spesifik istatistiksel de?erler (örneğin, Cronbach Alfa katsay?s?) kaynak referansta yer almamaktadır. Geli?tirme ölçeklerinde standart prosedür, iç tutarlılık hesaplanmas?dır.

Güvenirlik çal??malar?n?n, ölçe?in tutarlılık ve kararlılık düzeyini ortaya koymak amacıyla tezin istatistiksel analizler bölümünde sunuldu?u kabul edilmektedir. Ölçe?in güvenilirli?inin yüksek olması, elde edilen sonuçlar?n zaman içinde tutarlı oldu?unu ve rastgele hatalardan arınmış oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Lise Ö?rencilerinin Demokratik Tutumlar? Ölçe?i bir geli?tirme ölçe?i oldu?u için, ölçe?in yap?sall boyutlar?n? belirlemek üzere **Faktör Analizi** (muhtemelen Açıklayıcı Faktör Analizi - AFA) uygulanm??t?r. Bu analiz, ba?langıçta olu?turulan madde havuzunun, demokratik tutumun kaç

farkl? alt boyutu alt?nda topland???n? tespit etmeye yard?mc? olmu?tur.

Faktör analizinin sonuçlar?, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? (örne?in, siyasi ho?görü, sosyal adalet alg?s?) desteklemi? olmal?d?r. Analizler sonucunda, dü?ük faktör yüküne sahip veya birden fazla faktöre yüklenen maddeler ölçekten ç?kar?larak nihai forma ula??lm??t?r. Detayl? faktör yükleri ve aç?klanan varyans oranlar? tezin istatistiksel raporunda yer almaktadır.

Araç

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Özgün olarak bir yüksek lisans tezi için tasarlanm??t?r.)

Format: Büyük ihtimalle Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Örne?in, 5'li veya 4'lü derecelendirme; "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: E?itim Gören Gençler

Ya? Grubu: Lise Ça?? (Yakla??k 14-18 ya?)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki lise ö?rencileri. Çal??man?n yap?ld??? bölgeye dair detaylar (Selçuk Üniversitesi, Konya) tezin içeri?inde bulunmaktadır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-Report) yöntemi kullan?larak, ö?rencilerin kendi tutumlar?n? beyan etmeleri esas?na dayan?r.

Anahtar Kelimeler

Tutum Ölçme, Sosyal Psikoloji, Gençlik Geli?imi, E?itim Psikolojisi, Lisansüstü Ara?t?rma, Konya, Selçuk Üniversitesi

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilinmiyor

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yaz??ma Adresi: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya (1998 itibar?yla)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ticari kullan?m veya geni? çapl? uygulamalar için yazar veya ilgili üniversiteden izin al?nmas? gerekebilir.

Ücret: Ölçe?in kullan?m?na dair bir ücret bilgisi mevcut de?ildir. Yüksek lisans tezleri genellikle akademik ara?t?rmalarda ücretsiz olarak eri?ilebilir durumdad?r.

Test Y?li?: 1998

Referanslar

Y?lmaz, A. (1998). *Lise ö?rencilerinin benlik tasar?mlar? ve kendini açma davran??lar? ile demokratik tutumlar? aras?ndaki ili?ki* (Yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Tez referans?na Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir. ?lgili ba?lant?: tez.yok.gov.tr

Lise Ö?rencilerinin Demokratik Tutumlar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin orijinal dilinde ve tam içeri?i için yukarıda belirtilen yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.